

Anders

Ja

D66 Hillegersberg-Schiebroek

Verkiezingsprogramma 2010 – 2014

Indien u vragen hebt over dit programma
of wilt reageren, kunt U zich richten tot:

D66 Hillegerberg-Schiebroek
Per Adres: Prinses Margrietlaan 77B
3051 AR Rotterdam
Mailadres: i.v.wifferen@d66.nl

Rotterdam, 7 december 2009

© **D66** Rotterdam 2009

Anders

Ja

D66

- **Hillegersberg-Schiebroek: geloof in en vertrouwen op de kracht van bewoners**

- **Kies voor verandering, stem op D66**

Voorwoord

Hierbij bieden wij u ons verkiezingsprogramma aan. Wij zijn blij dat u de tijd en moeite neemt om u te verdiepen in de ambities, plannen en ideeën van D66 voor de deelgemeente Hillegersberg-Schiebroek en voor alle mensen die aan Hillegersberg-Schiebroek verbonden zijn.

D66 kiest voor vernieuwing omdat het nodig is. Hillegersberg-Schiebroek is een mooie en diverse deelgemeente met vele mogelijkheden. Maar ook een stad met een bestuur dat het doorvoeren van belangrijke vernieuwingen te lang voor zich uitgeschoven heeft. Een stad die vraagt om verandering. Om een nieuw perspectief, een stip aan de horizon. Niet angstig voor de toekomst, maar optimistisch.

D66 ziet een deelgemeente voor zich waarvan het bestuur gelooft in en vertrouwt op de kracht van haar bewoners. D66 wil dat bewoners eerder en intensiever worden betrokken bij de ontwikkeling, inrichting en het beheer van hun eigen woon- en werkomgeving en daarvoor ook mede verantwoordelijk worden. Bewoners weten vaak goed wat de problemen en behoeften in hun woonomgeving zijn en welke oplossingen hierbij passen. De uitdaging is om de kennis en ervaring van bewoners veel beter te benutten.

D66 gelooft dat, om deze ambitie te bereiken, meer vertrouwen nodig is in de denk- en daadkracht van alle mensen die aan Rotterdam verbonden zijn. Rotterdammers maken waar wat ze willen bereiken. Niet door over de ander te beslissen, niet door de ander uit te sluiten en ook niet door te zeuren hoe het niet moet. Rotterdammers zijn gewend met elkaar de toekomst in eigen hand te nemen.

In maart kunt u uw stem weer laten horen. Dan kunt u kiezen voor vernieuwing. Dan bepaalt u hoe Rotterdam en in Hillegersberg-Schiebroek er in de toekomst uit gaat zien. Daar begint de verandering. In Rotterdam en in Hillegersberg-Schiebroek staan gemotiveerde en deskundige D66-kandidaten klaar om, samen met u, vol optimisme de verandering vorm te geven. In dit verkiezingsprogramma vindt u onze voorstellen daarvoor, passend in onze vernieuwingsagenda. Wij rekenen op uw stem!

Adriaan Pieterse

Micha Slegt

Lijsttrekker

D66 Hillegersberg-Schiebroek

Voorzitter

Inhoudsopgave:

	INLEIDING	5
1	BESTUUR	6
1.1	Onze visie op het bestuur van Hillegersberg-Schiebroek	6
1.2	Wees kritisch op eigen regelgeving	6
1.3	Bevorder betrokkenheid van bewoners	6
1.4	Maak beter gebruik van buurtbudgetten	6
1.5	Verbeter de communicatie met de inwoners	7
2	WONEN EN BUITENRUIMTE	8
2.1	Houd de deelgemeente schoon, heel en veilig	8
2.2	Bevorder aantrekkelijk wonen	8
2.3	Houd bij nieuwbouw en renovatie rekening met de omgeving	8
2.4	Zorg dat duurzaamheid centraal staat	8
2.5	Maak het aanvragen van een bouwvergunning makkelijker	8
2.6	Haal grofvuil vaker op en leeg de gemeenschappelijke huisvuilcontainers vaker	9
2.7	Behoud het openbaar groen en breid het waar nodig uit	9
2.8	Bevorder veelzijdig groen- en watergebruik	9
2.9	Bevorder het opruimen van hondenpoep	9
2.10	Voorkom verdere belasting van het milieu	9
3	VERKEER EN VERVOER	10
3.1	Voorkom verdere overlast van Rotterdam Airport	10
3.2	Zorg voor goede bereikbaarheid met het openbaar vervoer	10
3.3	Breid het (snel)wegennet uit, maar voorkom extra overlast	10
3.4	Zorg voor duidelijke fietspaden en duidelijke 30-kilometer zones	10
3.5	Verbeter slecht onderhouden straten en stoepen	11
3.6	Betaald parkeren uitsluitend wanneer dit zinvol is	11
4	WELZIJN, ZORG EN MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING	12
4.1	Stem subsidiëring welzijnsorganisaties af op werkelijke behoefte	12
4.2	Zorg dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen	12
4.3	Breid kinderopvang uit, ook in de avonden	12
4.4	Stem het jongerenbeleid af op de werkelijke behoeften en luister naar hun ideeën ...	12
4.5	Vertrouw professionals en ondersteun ouders bij de opvoeding	13
4.6	Bestrijd sociaal isolement en versterk sociale cohesie	13
4.7	Maak opvang van ex-dak- en thuislozen mogelijk	13
4.8	Bestem grond voor zorg- en welzijnsontwikkeling	13
5	SPORT, RECREATIE EN CULTUUR	14
5.1	Investeer in onderwijs- en wijkgebonden sportvoorzieningen	14
5.2	Creëer meer mogelijkheden voor recreatieve kunst- en cultuurbeoefening	14
6	ONDERWIJS	15
6.1	Zorg voor aantrekkelijk en goed onderwijs voor iedereen	15
6.2	Brede School en weekendschool	15
6.3	Niet ingrijpen in vrije schoolkeuze	15
6.4	Ruimtegebrek scholen in Kleiwegkwartier oplossen	15
7	VEILIGHEID	16
7.1	Zorg voor betere preventieve maatregelen	16
7.2	Bemiddel bij geweld binnenshuis	16
7.3	Verbeter de veiligheid op straat	16

7.4	Maak verkeer veiliger voor voetgangers en fietsers	16
7.5	Zorg voor veiligheid in het openbaar vervoer	17
7.6	Voorkom onveilige situatie in en om de school	17
8	ECONOMISCHE VITALITEIT	18
8.1	Creëer en behoudt arbeidsplaatsen voor onze inwoners	18
8.2	Bevorder een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor winkeliers	18
8.3	Bevorder een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor ondernemers	18
8.4	Stimuleer de vorming van ondernemersverenigingen	18
8.5	Bevorder de aantrekkelijkheid van bedrijventerrein Schiebroek	19
8.6	Steun startende ondernemers en het Midden en Kleinbedrijf (MKB)	19
8.7	Waardeer bestaande ondernemers	19

Inleiding

D66 is een voorstander van het bestaan van deelgemeenten in Rotterdam. De deelgemeente is voor D66 bij uitstek een organisatie-model om onze directe woon- en leefomgeving in te richten en te besturen. Doordat deelgemeenten dicht bij de bewoners en andere gebruikers van de openbare ruimte staan, hebben zij beter zicht op de diversiteit van hun belangen en behoeften dan de gemeente. Dit voordeel moeten deelgemeenten benutten bij het maken van plannen en het nemen van besluiten. Waar nodig moeten deelgemeenten dit inzicht gebruiken om die belangen onder de aandacht te brengen en te verdedigen bij andere overheden.

Hillegersberg-Schiebroek heeft als deelgemeente uitsluitend directe bevoegdheden op het gebied van de inrichting van de buitenruimte, welzijn en subsidiebeleid. Hier zal D66 dus direct wat betekenen in de deelraad.

Bij beleid dat op gemeentelijk of regionaal niveau worden bepaald, zoals onderwijs en openbaar vervoer, zal D66 (als fractie of via de deelraad) optreden als belangenbehartiger richting de gemeente Rotterdam of de Stadsregio Rotterdam.

Bij vraagstukken van nog hoger belang, zoals de snelwegen rond Hillegersberg-Schiebroek en Rotterdam Airport moeten de belangen van onze deelgemeente vooral via lobbywerk richting de tweede kamer behartigd worden.

In alle gevallen is D66 van mening dat er een groot draagvlak moet zijn voor het beleid van de komende jaren, zeker met het oog op de aangekondigde grote bezuinigingen in het overheidsbudget. En dat kan alleen door bewoners en belanghebbenden steeds in een zo vroeg mogelijk stadium bij de meningvorming te betrekken.

Volgens de visie van D66 moeten mensen vooral zelf hun leven en leefomgeving in kunnen richten. Aan degenen die hiertoe minder goed in staat zijn, moet de overheid een helpende hand bieden. Echter altijd met het doel om mensen uiteindelijk weer baas over zichzelf te laten zijn.

Bij dit alles heeft de overheid wel een uiterst belangrijke taak bij het oplossen van belangenconflicten. Volgens D66 mag deze taak echter nooit leiden tot een overheid die haar burgers in bepaalde sjablonen wil dwingen. Uitgevaardigd beleid en daar uit voortvloeiende regels moeten regelmatig op hun effectiviteit en actualiteit beoordeeld worden.

Vanuit deze basisgedachten heeft D66 Hillegersberg-Schiebroek het hierna volgende programma ontwikkeld voor de komende deelraadsverkiezingen in maart 2010 en de raadsperiode 2010-2014.

1 Bestuur

1.1 **Onze visie op het bestuur van Hillegersberg-Schiebroek**

D66 vindt dat de deelgemeente er nòg meer moet zijn voor haar inwoners. De mensen moeten dit voelen in herkenbare belangenbehartiging, duidelijke regelgeving, bemiddeling bij conflicten en heldere informatie hierover. D66 vindt dat de deelgemeente bij de besluitvorming en uitvoering de belangen van al haar inwoners moet behartigen en zich richting andere overheden presenteert als de gekozen vertegenwoordiger en belangenbehartiger van haar burgers. Behalve het behartigen van de belangen van haar inwoners dient een deelgemeente zich goed rekenschap te geven van belangenconflicten. D66 wil de achterliggende politieke belangen benoemen en bespreekbaar maken, zodat deze voor de inwoners helder en transparant zijn. De afbakening tussen de taken en verantwoordelijkheden van de deelgemeenten en andere overheden moet voor iedereen duidelijk zijn.

1.2 **Wees kritisch op eigen regelgeving**

De bevoegdheden van het deelgemeentelijke bestuur strekken zich vooral uit tot de directe woon- en leefomgeving. De deelgemeente verzorgt regelgeving die de belangen van haar inwoners waarborgt in hun dagelijks leven. Mensen hebben bovendien te maken met regelgeving uit de stad, het waterschap, de provincie en het rijk. D66 vindt dat de deelgemeente bij de besluitvorming en uitvoering op deze niveaus de belangen van al haar bewoners moet behartigen. D66 wil een deelgemeente die kritisch kan omgaan met haar eigen regels. Regels moeten alleen worden opgesteld als ander beleid faalt. Overregulering moet altijd worden voorkomen. Wanneer regels niet meer effectief zijn, moeten ze worden verbeterd of zelfs te worden afgeschaft wanneer ze overbodig blijken.

1.3 **Bevorder betrokkenheid van bewoners**

D66 wil dat de betrokkenheid van bewoners bij de ontwikkeling en inrichting van hun woon- en werkomgeving groter wordt. Mensen kunnen zelf vaak goed bepalen wat de problemen en behoeften zijn in hun buurt en welke oplossingen daarbij passen. Zij zijn ervaringsdeskundige bij uitstek. Deze betrokkenheid verdampt snel wanneer (b)lijkt dat de zinvolle inbreng van inwoners niet serieus wordt opgepakt, meegewogen in de besluitvorming en onvoldoende wordt teruggekoppeld. D66 wil dat burgerlijke betrokkenheid zichtbaar resultaat heeft. Dit vergroot het draagvlak voor het te ontwikkelen beleid en draagt ook bij aan de kwaliteit ervan.

Ook voor gebiedsgericht werken, dat de komende jaren verder tot ontwikkeling zal komen, is de inbreng van bewoners uiterst belangrijk.

D66 wil bij grote ontwikkelingstrajecten in een vroeg stadium adviesgroepen instellen. Het gebruik van burgerinitiatieven willen we stimuleren.

Voor D66 zal het de komende raadsperiode een uitdaging zijn om met regelmaat in kaart te brengen wat de wensen en gedachten van inwoners zijn, zeker waar het gaat om grotere projecten. Hiermee wordt niet alleen het bestaan van het deelgemeentelijk bestel gerechtvaardigd maar kunnen ook missers, juridische processen en onnodige budgetoverschrijdingen worden vermeden.

1.4 **Maak beter gebruik van buurtbudgetten**

D66 vindt dat beter gebruik kan en moet worden gemaakt van buurtbudgetten. Nu is vaak sprake van “gedwongen winkelnering”. Men is min of meer verplicht gebruik te maken van gemeentelijke instellingen, terwijl particuliere bedrijven vaak goedkoper en beter kunnen werken.

1.5 **Verbeter de communicatie met de inwoners**

Het geven van toegankelijke en heldere informatie is een belangrijke taak van het deelgemeentebestuur. Goed geïnformeerde inwoners hebben een realistisch verwachtingspatroon van hun bestuur. D66 wil dat de inwoners van de deelgemeente optimaal worden geïnformeerd over regels en beleid. Onze deelgemeente dient daarom op haar website regelgeving helder te presenteren. De website <http://www.his.rotterdam.nl> moet dan wel beter bekend en toegankelijk gemaakt worden. Voor inwoners die navraag willen doen bij de deelgemeente moet op de website per onderwerp een contactpersoon met telefoonnummer worden vermeld. Daarnaast moeten gemeenteambtenaren in hun contacten met de inwoners in staat zijn hen te begeleiden naar de voor hen van belang zijnde (deel)gemeentelijke instantie.

D66 vindt dat bewoners tijdig moeten worden geïnformeerd over mogelijke ontwikkelingen in hun woonomgeving. Het deelgemeentebestuur moet bewoners vroegtijdig erbij betrekken door ze op de hoogte te brengen van inspraakmogelijkheden of op een andere manier te raadplegen. Wel zal altijd moeten worden duidelijk gemaakt dat niet altijd aan alle wensen zal kunnen worden voldaan. Communicatie met de inwoners is wat D66 betreft een continu proces dat moet doorgaan tot de definitieve afronding van een zaak.

Bewonersorganisaties en ondernemersverenigingen kunnen een goed aanspreekpunt in de wijken vormen, zowel voor de bewoners, ondernemers als voor de deelgemeente. Raadsleden moeten daar op een meer actieve manier gebruik van maken. Daarnaast dienen raadsleden ook open te staan voor bewoners die op een andere manier opkomen voor hun belangen, zoals straatcomités.

Hillegersberg-Schiebroek kan in navolging van bijvoorbeeld de deelraad van Overschie en de gemeenteraad van Rotterdam belangrijke raadsvergaderingen rechtstreeks uitzenden op de bovengenoemde internetsite.

2 Wonen en buitenruimte

2.1 Houd de deelgemeente schoon, heel en veilig

Elke inwoner is gebaat bij goede lokale voorzieningen. Om die reden moet de directe woonomgeving schoon, heel en veilig zijn. Om een zo goed mogelijke afstemming te krijgen tussen wensen en mogelijkheden moeten trottoirs, fietspaden, straten, openbaar groen en verlichting volgens D66 in goede samenspraak met de betrokken bewoners en andere gebruikers worden ingericht en onderhouden. Algemene randvoorwaarden, waarbij duurzaamheid en veiligheid een grote rol spelen, stelt de deelgemeente zelf of in samenspraak met de gemeente op. De deelgemeente dient meer bekendheid te geven aan het speciale gemeentelijke servicetelefoonnummer (14 010) of de gemeentelijke website (http://www.rotterdam.nl/gemeente_rotterdam), zodat op aangeven van de inwoners voor snelle reparatie van storingen en kapot straatmeubilair kan worden gezorgd.

2.2 Bevorder aantrekkelijk wonen

De aantrekkelijkheid van onze deelgemeente als woongebied wordt mede gevormd door de verscheidenheid in woningaanbod, het brede voorzieningenpakket en de, voor Rotterdamse begrippen, groene omgeving. D66 is van mening dat de deelgemeente zich moet inzetten voor handhaving van deze aantrekkelijkheid. Door een heldere visie te hebben op nieuwbouw, renovatie en inrichting van wijken kan inhoud worden gegeven aan de nodige verscheidenheid in de deelgemeente, nu en in de toekomst. Geschiktheid voor alle verschillende samenlevingsvarianten, levensloopbestendigheid en mogelijkheden voor ontplooiing voor bijvoorbeeld zelfstandigen moeten hier, naast duurzaamheid en identiteit van de omgeving, de uitgangspunten zijn.

2.3 Houd bij nieuwbouw en renovatie rekening met de omgeving

Binnen onze deelgemeente hebben vele wijken een heel eigen karakter. Dit karakter wordt door de inwoners herkend en draagt bij aan het woonplezier. D66 wil dat de deelgemeente dit karakter steeds moet erkennen en daar, bij plannen op het gebied van ruimtelijke ordening, rekening mee zal houden. Bij oude, karakteristieke gebouwen moet hergebruik of herbestemming een belangrijke leidraad zijn. Bij eigen initiatief van de bewoners of gebruikers, zullen duidelijke criteria moeten worden opgesteld om het karakter van de wijk te bewaren.

Het karakter van de tuinstad Schiebroek moet worden gehandhaafd. De herstructurering van Schiebroek dient in nauw overleg met bewoners verder uitwerking te krijgen.

Het burgerinitiatief om het gebied Kern en Plassen tot beschermd stadsgezicht te verklaren, dient alsnog te worden uitgewerkt.

2.4 Zorg dat duurzaamheid centraal staat

Elke keer wanneer de deelgemeente een beslissing gaat nemen, moet de afweging worden gemaakt met welke keuze onze natuurlijke voorraden het best op peil kunnen worden gehouden. Zo moet bij de ontwikkeling en aanbesteding van nieuwbouw- en renovatieplannen veel aandacht worden besteed aan een duurzaam ontwerp en het gebruik van duurzame materialen. Bewoners moeten worden gestimuleerd om, wanneer zij hun huis willen renoveren, vooral voor duurzame oplossingen te kiezen. Ook bij de noodzakelijke vervanging van, door paalrot aangetaste, funderingen van oudere huizen moet de deelgemeente streven naar een duurzame oplossing. De steeds vaker voorkomende paalrot is voor D66 een zorgelijk probleem.

2.5 Maak het aanvragen van een bouwvergunning makkelijker

Inwoners van de deelgemeente beschouwen het aanvragen van een vergunning voor bijvoorbeeld een schuurtje of een dakkapel als nodeloos ingewikkeld en langdurig. D66 wil dat de deelgemeente de vergunningprocedure sterk vereenvoudigt en aandacht heeft voor de duurzaamheid van de ingediende plannen. De procedure moet makkelijker worden en vooral sneller kunnen worden afgewikkeld.

2.6 Haal grofvuil vaker op en leeg de gemeenschappelijke huisvuilcontainers vaker

In Rotterdam moet men het grofvuil inleveren bij de milieupunten van de ROTEB of kan men het op afspraak op laten halen. De tijd tussen het maken van de afspraak en het ophalen van het grofvuil is vaak veel te lang. D66 is een voorstander van een regeling met de ROTEB die zorgt voor het veel sneller ophalen van grofvuil of bijvoorbeeld maandelijkse ophaaldagen voor grofvuil.

De gemeenschappelijke onder- en bovengrondse huisvuilcontainers moeten vaker worden geleegd. Huishoudens en bedrijven moeten hun afval correct aanleveren. Boetes van de reinigingpolitie mogen geen melkkoe worden en alleen worden uitgeschreven wanneer de ROTEB aan al haar verplichtingen heeft voldaan.

2.7 Behoud het openbaar groen en breid het waar nodig uit

De hoeveelheid openbaar groen in een wijk is sterk medebepalend voor woon- en leefplezier. De aanwezigheid van openbaar groen en open water in onze deelgemeente is een gezamenlijke rijkdom. Zicht op en gebruik van de groenvoorzieningen, de plassen en sloten moet voor iedereen mogelijk zijn. Wat D66 betreft zal de hoeveelheid groen onder geen enkel beding worden teruggebracht. Op sommige locaties is zelfs uitbreiding wenselijk.

2.8 Bevorder veelzijdig groen- en watergebruik

De verscheidenheid aan inwoners in de deelgemeente leidt tot een veelzijdig groen- en watergebruik. Bij de inrichting en het onderhoud van de openbare groen- en watervoorzieningen moet hiermee rekening worden gehouden, zonder dat dit leidt tot een versnippering. Bewoners en gebruikers moeten vanaf het begin bij herinrichting of onderhoud betrokken worden, zodat een optimale afstemming tussen wensen en mogelijkheden wordt bereikt. Waar mogelijk kunnen stukken openbaar groen in beheer van de buurt worden gegeven. Dit stimuleert het eigen initiatief, de sociale cohesie en het verantwoordelijkheidsgevoel. Op deze wijze kan een groep bewoners bijvoorbeeld het plaatsen van vruchtdragende bomen en struiken realiseren.

2.9 Bevorder het opruimen van hondenpoep

Hondenpoep is een grote ergernis. Voor D66 is het belangrijk dat eigenaren van honden zich verantwoordelijk voelen voor het zelf opruimen van de ontlasting van deze dieren. In ieder geval moet de regelgeving simpel zijn. D66 is voorstander van een algemene opruimplicht en een consequente handhaving in onze deelgemeente. Opruimen van hondenpoep zou geen taak van gemeentelijke diensten moeten zijn. Daarom wil D66 richting de gemeente Rotterdam pleiten om (een deel van) de inkomsten uit de hondenbelasting te gebruiken voor het plaatsen van meer afvalbakken en strikte handhaving van de opruimplicht.

2.10 Voorkom verdere belasting van het milieu

Onze deelgemeente bevindt zich te midden van drukke (snel)wegen, de HSL, Randstadrail, ligt relatief dicht bij industrie en vlak bij Rotterdam Airport. Hierdoor wordt het milieu in onze deelgemeente zwaar belast door de uitstoot van gassen, stofdeeltjes en ook door geluid. In de visie van D66 moet de deelgemeente voor haar inwoners, onder andere in haar rol van ambassadeur, een verdere aantasting van het milieu voorkomen. De bestaande druk op het milieu mag zeker niet verder groeien en moet zo veel mogelijk worden teruggebracht. Onze deelgemeente moet de milieubelasting daarom op de voet volgen door aan te dringen op permanente metingen. Waar nodig neemt de deelgemeente de taak op zich om verantwoordelijken en betrokkenen samen te brengen, om zo de druk op het milieu terug te dringen.

3 Verkeer en vervoer

3.1 Voorkom verdere overlast van Rotterdam Airport

D66 onderkent het belang van een vliegveld voor de Rotterdamse economie. Echter, de huidige locatie is ongelukkig en verplaatsing naar een alternatieve locatie zou voorkeur verdienen. Zolang geen andere locatie beschikbaar is dient voor Rotterdam Airport de huidige situatie te worden gehandhaafd: Rotterdam Airport richt zich primair op zakelijk luchtverkeer en er komt geen verruiming van de huidige openingstijden en van het aantal vliegbewegingen. De geldende geluid- en milieunormen voor Rotterdam Airport moeten geregeld getoetst worden.

3.2 Zorg voor goede bereikbaarheid met het openbaar vervoer

Grote delen van onze deelgemeente zijn uitstekend bereikbaar met het openbaar vervoer. D66 is hier een groot voorstander van. Een aantal wijken is echter slecht bereikbaar. Wij pleiten voor goed openbaar vervoer in de gehele deelgemeente, waarbij elke plek binnen een half uur vanaf het Centraal Station, vice versa, bereikbaar is en de belangrijkste locaties en knooppunten in onze deelgemeente (zoals het ziekenhuis, Randstadrail, de winkelcentra en de nog te bouwen zorgboulevard en deelgemeentekantoor) in bijvoorbeeld een ringverbinding goed bereikbaar zijn.

D66 is tegen verdere verschraving van de dienstverlening in het openbaar vervoer in de vorm van het opheffen van haltes en het schrappen van ritten in de daluren. Waar mogelijk moet het openbaar vervoer worden gescheiden van het andere verkeer, om doorstroming te bevorderen.

3.3 Breid het (snel)wegennet uit, maar voorkom extra overlast

Onze deelgemeente kent in principe voldoende doorgaande wegen om het autoverkeer goed en snel te verwerken. Op sommige plekken, zoals de Molenlaan, is echter sprake van bovenmatige overlast door bijvoorbeeld sluijverkeer. Interlokaal verkeer moet zo snel als mogelijk naar randwegen worden geleid of worden ontmoedigd door toeritdosering, zodat de overlast van dit type verkeer wordt geminimaliseerd. Ook de aanleg van een verbinding tussen de A13 en A16 met enkele op- en afritten is een goede manier om de lokale wegen te ontlasten.

De A13-A16 mag volgens D66 alleen worden aangelegd wanneer wordt voldaan aan strikte milieuvorwaarden, geen verslechtering van de luchtkwaliteit en goede inpassing in de omgeving (bijvoorbeeld zoveel mogelijk in tunnels). D66 wil ook de geluidshinder en milieuvervuiling van de A20 terugdringen. Dit kan door, bijvoorbeeld samen met de deelgemeente Noord, bij gemeente en rijk te pleiten voor een pilot met het concept Duurzame Weg op de A20. Hierbij wordt gestreefd naar een overkapping van deze snelweg. Bij de de G.K. van Hoogendorpweg zou gedacht kunnen worden aan een geluidswal.

3.4 Zorg voor duidelijke fietspaden en duidelijke 30-kilometer zones

Voetgangers en fietsers vormen de kwetsbaarste groep verkeersdeelnemers. Deze moeten extra aandacht krijgen. Sommige fietspaden zijn niet duidelijk genoeg zichtbaar of liggen ongunstig. D66 pleit voor verbetering van het fietspadennetwerk in de deelgemeente. Fietsers en andere kwetsbare verkeersgebruikers kunnen door een slimme straatinrichting worden beveiligd.

Diverse wijken zijn als 30-kilometerzone aangewezen. Herkenbaarheid en markering van deze zones kan worden vergroot door een slimme weginrichting (waardoor minder verkeersdrempels nodig zijn), duidelijke verkeersborden bij elke toegang en regelmatig het getal 30 aanbrengen in het wegdek (analoog aan de Burgemeester Le Fèvre de Montignylaan). De inrichting van de wegen moet fietsvriendelijker worden en in overeenstemming worden gebracht met de functie en de toegestane snelheid.

3.5 **Verbeter slecht onderhouden straten en stoepen**

Onze deelgemeente heeft, mede vanwege de slechte bodemgesteldheid, een slechte naam op het gebied van de kwaliteit van haar wegennet. Diverse wegen, straten en stoepen liggen er door de vele hobbels en gaten verpauperd bij. Dit kan tot ongelukken en lichamelijk letsel leiden. D66 pleit voor het in kaart brengen van de gesteldheid van het wegennet in de deelgemeente, het versneld aanpakken van de wegen die er het slechtst bijliggen en het opstellen van een beleid voor de lange termijn. Bij wegoopbrekingen moet een betere coördinatie plaatsvinden om de overlast voor de bewoners en overige gebruikers te beperken.

3.6 **Betaald parkeren uitsluitend wanneer dit zinvol is**

Met uitzondering van het Kleiwegkwartier en Oud-Hillegersberg is sprake van een normale parkeerdruk in de deelgemeente. Op sommige plekken is wel een hoge parkeerdruk, maar dan vaak op piekmomenten. Deze parkeerdruk kan opgevangen worden met verbetering van het openbaar vervoer of het invoeren van blauwe zones en desnoods betaald parkeren (wat op sommige plekken al het geval is).

Bij winkelcentra moeten voldoende betaalbare parkeerplekken aanwezig zijn, zodat omwonenden geen extra parkeerproblemen ervaren. D66 is tegenstander van de tendens om in steeds meer deelgemeenten buiten het centrum overal betaald parkeren in te voeren, ongeacht de parkeerdruk. Betaald parkeren is een instrument om parkeerdruk te reguleren en niet een melkkoe.

Indien er toch overgegaan wordt tot invoering van betaald parkeren zou dit gepaard moeten gaan met het scheppen van extra parkeergelegenheid.

4 Welzijn, zorg en maatschappelijke ondersteuning

4.1 Stem subsidiëring welzijnsorganisaties af op werkelijke behoefte

D66 vindt dat het subsidiebeleid van de deelgemeente gericht moet zijn op een beantwoording aan de werkelijke vraag naar welzijn, zorg en maatschappelijke ondersteuning. Deze vraag moet op een kwalitatief goede, efficiënte en controleerbare wijze worden ingevuld. Subsidie wordt alleen verstrekt onder de voorwaarden dat er verantwoording over wordt afgelegd en dat sprake is van concrete en meetbare doelen. Het uitgangspunt bij dit beleid moet zijn dat alle doelgroepen in de bevolking naar behoefte en in verhouding bediend worden.

4.2 Zorg dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen

D66 acht het van groot belang dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig in hun vertrouwde omgeving gehuisvest kunnen blijven. In beginsel stelt de Wet Maatschappelijke Ondersteuning hen hierin in staat, onder meer door de thuiszorg. Als zelfstandig wonen niet meer gaat is een soepele overgang naar andere woonvormen gewaarborgd, inclusief de verstrekking van de benodigde zorg. D66 vindt dat het aanbod van ondersteuning op het gebied van wonen, welzijn en zorg helder en toegankelijk moet zijn voor alle Rotterdammers die dit nodig hebben en dat de informatie hierover eenvoudig verkrijgbaar is, zowel digitaal als op manieren die voor veel ouderen wellicht geschikter zijn.

4.3 Breid kinderopvang uit, ook in de avonden

Kinderopvang is voor veel ouders een basisvoorwaarde om werken en opvoeden te kunnen combineren. In diverse wijken van onze deelgemeente is nog sprake van een tekort aan voorzieningen. Dit moet zo snel mogelijk worden opgelost. Omdat ook sterke behoefte is aan kinderopvang na vijf uur 's middags wil D66 een betere afstemming tussen vraag en aanbod binnen de kinderopvang. Kinderopvang zou ook mogelijk moeten zijn in woonhuizen, mits kan worden voldaan aan de eisen en dit geen overlast geeft voor de buurtbewoners. D66 wil ook het denken over een combinatie van ouderenhuisvesting en kinderopvang stimuleren.

4.4 Stem het jongerenbeleid af op de werkelijke behoeften en luister naar hun ideeën

In veel buurten zijn weinig voorzieningen en is weinig te beleven voor jongeren. Meerdere wijken ervaren overlast van zogenaamde hangjongeren. D66 meent dat jongeren in principe vrij moeten zijn om zich op straat in groepsverband op te houden. Groepsgedrag mag echter niet tot reële overlast leiden. Er moet voor hangplekken, waarvan overlast wordt ervaren, goede afspraken worden gemaakt tussen buurtbewoners, jongeren en politie.

Bij overlastgevend groepsgedrag kan er een rol zijn weggelegd voor het jongerenwerk. Voor D66 is het belangrijk dat hierbij heldere en meetbare doelstellingen worden geformuleerd, zodat de prestaties van de instellingen voor jongerenwerk regelmatig beoordeeld kunnen worden. Vergaande samenwerking tussen jongerenwerk, scholen en sportorganisaties kan de kwaliteit en effectiviteit ten goede komen. Jongeren moeten zelf ook in de gelegenheid worden gesteld om bij buurtcentra, sportverenigingen en scholen met initiatieven voor hun vrijetijdsbesteding te komen.

Welzijn moet zich ook richten op het organiseren van bijvoorbeeld uitdagende projecten en evenementen. Dit vereist ondermeer van welzijnswerkers dat zij zich goed kunnen inleven in de belevingswereld van jongeren.

4.5 **Vertrouw professionals en ondersteun ouders bij de opvoeding**

D66 vindt dat niet de provincie, maar de (deel)gemeente een centrale rol hoort te spelen in de jeugdzorg. We willen geen verdere bureaucrativering van de jeugdzorg door het creëren van een extra laag, maar wel betere mogelijkheden om de betrokken professionals aan te sturen. De Centra voor Jeugd en Gezin moeten, als verlengstuk van de consultatiebureaus, voor ouder en kind een laagdrempelige en veilige omgeving bieden, waar vertrouwelijkheid is gewaarborgd. Tijdige signalering maakt tijdig ingrijpen mogelijk. Daarbij zijn de betrokken jongere, diens ouders en de hele samenleving gebaat. Opvoedkundige problemen moeten niet meteen worden gemedicaliseerd. Daarom is D66 bij opvoedkundige problemen voorstander van het ondersteunen van ouders door middel van voorlichting en cursussen. Goede jeugdzorg is maat- en vakwerk en de vakkennis en gedrevenheid van de professional moet steeds kritisch beoordeeld worden. De professional zal, in samenspraak met ouders en betrokkenen, voor zijn of haar cliënt steeds de beste oplossingen moeten nastreven.

4.6 **Bestrijd sociaal isolement en versterk sociale cohesie**

D66 maakt zich zorgen over de dreigende toename van sociaal isolement, bijvoorbeeld onder ouderen, vrouwen uit sommige niet-westerse culturen en mensen met een klein inkomen. Ook is er in diverse buurten sprake van een gebrekkige sociale cohesie. D66 vindt dat de deelgemeente positief moet staan ten opzichte van acties en evenementen die er op gericht zijn dit isolement te verkleinen en de sociale cohesie te vergroten. Wel is het voor D66 essentieel dat deze activiteiten effectief moeten zijn en dat (groepen) mensen hun eigen identiteit kunnen behouden.

4.7 **Maak opvang van ex-dak- en thuislozen mogelijk**

D66 is van mening dat ook onze deelgemeente, uit oogpunt van menselijkheid en het voorkomen van overlast, haar steentje moet bijdragen in de opvang van Rotterdamse (ex-) dak- en thuislozen. Hierbij zal een zorgvuldige afweging moeten worden gemaakt tussen de belangen van de buurtbewoners enerzijds en die van de (ex-) dak- en thuislozen anderzijds. De buurtbewoners moeten zo veel als mogelijk worden betrokken bij de wijze van opvang. Er moeten duidelijke afspraken gemaakt worden tussen de bewoners en de politie over het voorkomen van overlast en het bestrijden ervan. Bewoners moeten worden betrokken in beheerscomités.

4.8 **Bestem grond voor zorg- en welzijnsontwikkeling**

Beschikbare locaties voor het vestigen en uitbreiden van voorzieningen voor cliënten van zorg- en welzijnsinstellingen zijn schaars. Deze instellingen ondervinden soms grote moeite zich te vestigen vanwege de beperkte ruimte die voor hen is gereserveerd.

D66 wil in bestemmingplannen nadrukkelijk ruimte laten voor (kleinschalige) zorg en welzijnvesteringen. Ook voor particuliere oplossingen moeten mogelijk zijn, wanneer deze geen overlast vormen voor de omgeving.

D66 is voor een actief beleid van de deelgemeente in het stellen van prioriteiten en verdelen van grondbestemmingen. Dit stimuleert bovendien de bouw en werkgelegenheid.

5 Sport, recreatie en cultuur

5.1 Investeer in onderwijs- en wijkgebonden sportvoorzieningen

D66 is een voorstander van uitbreiding van wijkgebonden sportvoorzieningen. Dit geldt voor alle vormen van sport, zowel georganiseerd in sportverenigingen als ongeorganiseerd. Op alle (basis)scholen moet veel vakkundige aandacht worden besteed aan gezondheid, lichaamshouding, beweging, sport en spel, zodat een leerling zich maximaal kan ontplooiën. Dit kan ook buiten de reguliere schooltijden gebeuren.

Voor D66 is het belangrijk dat iedereen toegang heeft tot sport en recreatieve voorzieningen. Wij pleiten daarom voor het aanleggen van fitnessroutes, krachttrainingplekken, balspeelveldjes, scouting terreinen en speeltuinen daar waar dit mogelijk is. Kinderen horen altijd veilig naar speelplekken te kunnen gaan.

5.2 Creëer meer mogelijkheden voor recreatieve kunst- en cultuurbeoefening

D66 wil het mensen mogelijk maken om dicht bij huis kunst- en cultuur te beoefenen. Vooral voor de liefhebber, de amateur, maar zeker ook voor de talentontwikkeling dienen openbare gebouwen (zoals scholen, bibliotheken en buurthuizen) faciliteiten ter beschikking te stellen. D66 ziet hier ook een rol voor de Brede School.

Pleinen en parken moeten, waar mogelijk, aantrekkelijk zijn ingericht als ontmoetingsplek, waar ook contact met kunst en cultuur kan worden gestimuleerd.

6 Onderwijs

6.1 Zorg voor aantrekkelijk en goed onderwijs voor iedereen

Onderwijs moet volgens D66 gericht zijn op de optimale ontwikkeling en ontplooiing van de individuele leerling en kwalitatief van hoge kwaliteit zijn. Daarnaast dient het in te spelen op de steeds veranderende eisen die de maatschappij stelt en voor iedereen beschikbaar en bereikbaar te zijn.

Het onderwijs moet, naast het onderwijzen van algemene vaardigheden, gericht zijn op het bij de leerling laten ontdekken van zijn of haar talenten (in de brede zin van het woord) en die leerling de mogelijkheid en ondersteuning te bieden om deze talenten verder te ontwikkelen. Omdat leerlingen verschillende capaciteiten en talenten hebben, moet er ruimte zijn voor maatwerk in opleidingsniveau en -tempo. Op deze manier kunnen ook kinderen met een “rugzak” zoveel mogelijk deelnemen aan het reguliere onderwijs en zijn ze niet meteen aangewezen op speciaal onderwijs.

Ook de zeer goed presterende leerlingen moeten binnen het reguliere onderwijs voldoende uitdagingen krijgen.

Omdat scholen vaak het beste inzicht hebben in hoe bovenstaande te verwezenlijken is, moeten ze beschikken over voldoende eigen budget, zonder afhankelijk te zijn van ingewikkelde ambtelijke regelingen. Scholen moeten regelmatig verantwoording afleggen over hun prestaties.

6.2 Brede School en weekendschool

Onderwijsinstellingen en hun omgeving hebben meer dan ooit invloed op elkaar. Daarom is het van belang dat ouders en instellingen hun inspanningen binnen en buiten de school mede afstemmen op de activiteiten van het onderwijs. D66 ondersteunt daarom de gedachtegang van de Brede School en het streven naar een koppeling tussen onderwijs (huiswerkbegeleiding), cultuur en sport.

Een andere manier om de ontplooiing van, met name, jongeren te versterken is de weekendschool. In de deelgemeente Delfshaven wordt hier al jaren veelvuldig gebruik van gemaakt. De weekendschool is een school voor aanvullend onderwijs, vooral bedoeld voor gemotiveerde jongeren van tien tot veertien jaar met een achterstand in sociaaleconomische mogelijkheden. Doel is om deze jongeren te steunen bij het verruimen van hun perspectieven, versterken van hun zelfvertrouwen en het ontwikkelen van hun talenten. D66 wil graag onderzoeken of er in de deelgemeente Hillegersberg-Schiebroek behoefte is aan een weekendschool en op welke wijze dit vormgegeven kan worden.

6.3 Niet ingrijpen in vrije schoolkeuze

D66 is er in beginsel voorstander van dat ouders hun kinderen kunnen sturen naar de school van hun voorkeur. Voor scholen betekent dit echter dat hun onderwijs moet voldoen aan goede kwaliteitsvoorwaarden. Vrije schoolkeuze mag niet worden gebruikt of misbruikt als argument om kwaliteitsdoelstellingen te ontlopen. Mechanismen die nu nogal eens een rol spelen bij de selectie, maar die voor sommige ouders stelselmatig discriminerend uitwerken, moeten worden weggenomen. Dit kan onder meer door de inschrijvingsprocedures op scholen transparant te maken en door een eenduidige procedure op te zetten die geldt voor alle Rotterdamse scholen. D66 acht het van belang alle Rotterdamse ouders met kleine kinderen voor te lichten over het belang van een goede en tijdige schoolkeuze.

D66 erkent de voordelen van gemengde onderwijsinstellingen, zodat kinderen met meerdere culturele en maatschappelijke kanten van de samenleving in aanraking kunnen komen. Maar ook bij het streven dat een school een afspiegeling van de wijk moet kunnen zijn, zal de kwaliteit van onderwijs voorop moeten staan.

6.4 Ruimtegebrek scholen in Kleiwegkwartier oplossen

D66 is er voorstander van om een gedeelte van de Christus Koningkerk te benutten voor de leniging van ruimtegebrek bij de Tarcisiusschool. De Bergse Zonnebloem zou dan uitbreiding kunnen vinden in de locatie die thans als dependance van de Tarcisiusschool in gebruik is.

Met het kerkbestuur moet onderzocht worden of en onder welke voorwaarden zij bereid zijn aan een dergelijke oplossing mee te werken.

7 Veiligheid

7.1 Zorg voor betere preventieve maatregelen

Voorkomen is nog altijd beter dan de verzekering bellen. D66 vindt daarom dat nog meer aandacht moet komen voor voorlichting en preventieve maatregelen om inbraak en insluipen te voorkomen. Dit geldt ook voor auto-inbraken en winkellovervallen. In samenwerking met de politie moet dit verder gestalte krijgen. Initiatieven van bewoners en ondernemers voor beveiliging van woning of bedrijf moeten op hun effecten worden beoordeeld. Voor inwoners moet altijd duidelijk zijn waar, wanneer en hoe de politie (dus ook de buurtagent) is te bereiken. Wanneer een bewoner of ondernemer onverhoopt te maken krijgt met een inbraak moet men snel en gemakkelijk aangifte kunnen doen. Daarnaast moet het voor de ‘aangever’ mogelijk te zijn om zich geïnformeerd te kunnen houden over de verdere afhandeling van die aangifte.

7.2 Bemiddel bij geweld binnenshuis

Over geweld in de privésfeer is in onze deelgemeente weinig bekend. Er is echter geen reden om aan te nemen dat het niet zal voorkomen. De regie voor het tegengaan van deze vorm van geweld ligt bij de gemeente; op deelgemeentelijk niveau opereren Lokale Teams Huiselijk Geweld (LTH). Deze verdienen alle steun. Problemen tussen burens vormen, ook in onze deelgemeente, één van de meest voorkomende ergernissen. D66 is van mening dat bewoners in principe eerst met elkaar in gesprek moeten komen over de bron van hun ergernis. Als onderlinge gesprekken niets hebben opgeleverd moeten bewoners raad kunnen vragen aan de politie of de deelgemeente, die zorg kunnen dragen voor bemiddeling.

7.3 Verbeter de veiligheid op straat

D66 is van mening dat iedereen zowel overdag als 's avonds met een veilig gevoel gebruik moet kunnen maken van de openbare ruimte. Politie-surveillance kan hierbij een preventieve werking hebben, maar ook sociale controle op criminaliteit, vandalisme en overlast moet worden gestimuleerd. Politie moet natuurlijk wel altijd ingrijpen wanneer en waar dat nodig is. Iedereen heeft recht op leefruimte, ook op straat, maar dat mag niet leiden tot overlast en vandalisme. Meerdere wijken ervaren overlast van zogenaamde hangjongeren. D66 meent dat jongeren in principe vrij moeten zijn om zich op straat in groepsverband op te houden. Dit groepsgegedrag mag echter niet tot reële overlast leiden. Er moet voor hangplekken, waarvan overlast wordt ervaren, goede afspraken worden gemaakt tussen buurtbewoners, jongeren en politie. Wanneer overlastgevend groepsgegedrag wordt veroorzaakt door verveling, kan er een rol zijn weggelegd voor het jongerenwerk.

7.4 Maak verkeer veiliger voor voetgangers en fietsers

Op sommige wegen wordt te hard gereden. In het bijzonder in de buurt van scholen of op wandelroutes ernaartoe dienen daarom maatregelen te worden genomen om dat te voorkomen. D66 ziet daarvoor graag andere en betere alternatieven dan de min of meer ‘verplichte’ verkeersdrempels. De zogenaamde 30 km zones moeten duidelijker herkenbaar zijn en waar snelheidsregels gelden moeten die regels ook worden gehandhaafd.

In winkelgebieden moeten er voldoende duidelijk herkenbare voetgangers oversteekplaatsen zijn. Het ‘wild’ oversteken kan een indicatie zijn waar deze oversteekplaatsen nodig zijn. Dubbel parkeren leidt nogal eens tot onveilige situaties in het bijzonder voor fietsers en zal daarom moeten worden tegengegaan. Voor D66 is uitgangspunt dat trottoirs en voetpaden het domein van de voetganger zijn en niet van de fietsers. Het onterechte gebruik van het fietspad door bromfietzers moet worden tegengegaan.

7.5 Zorg voor veiligheid in het openbaar vervoer

D66 wil het gebruik van het openbaar vervoer stimuleren. Dat betekent ook dat de klanten van het openbaar vervoer zich veilig moeten voelen. Haltes moeten waar nodig door herinrichting van het wegprofiel zodanig zijn ingericht dat gebruikers van het openbaar vervoer veilig kunnen in- en uitstappen. Op enkele bus- en tramlijnen hebben zich problemen voorgedaan. Bij de regio moet worden bepleit dat het meerijden van wagenbegeleiders op RET voertuigen zal worden voortgezet en indien nodig worden uitgebreid.

7.6 Voorkom onveilige situatie in en om de school

Zowel veiligheid in als rond de school verdienen aandacht. Kinderen horen veilig naar school te kunnen. Dit geldt ook voor het bereiken van sportaccommodaties en speeltuinen. Op en rond de school is het belangrijk dat er een veilig klimaat heerst waarin geen plaats is voor agressie of pestgedrag. Bij het creëren van een dergelijk veilig klimaat moeten ook de ouders worden betrokken. D66 vindt dat de politie hierbij een voorlichtende taak heeft op scholen.

8 Economische vitaliteit

8.1 Creëer en behoudt arbeidsplaatsen voor onze inwoners

D66 wil de werkloosheid onder, vooral jongeren, laagopgeleiden en migranten aanpakken door hun startpositie op de arbeidsmarkt te verbeteren door stages, (her)scholing en werkervaringsplaatsen. D66 gaat er van uit dat iedereen zijn steentje bijdraagt aan de maatschappij. Zij die niet kunnen deelnemen aan het arbeidsproces kunnen op andere wijze bijdragen aan het versterken van de sociale structuur van onze deelgemeente.

8.2 Bevorder een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor winkeliers

De leefbaarheid en de concurrentiepositie van de winkelstraten staat al enkele jaren onder druk. Op zich is dit opmerkelijk, omdat het koopkrachtpotentieel in onze deelgemeente bovenmodaal is. Daarom kan worden geconstateerd dat consumenten de winkelstraten onvoldoende aantrekkelijk vinden. Debet hieraan zijn vooral het beperkte (eenzijdige) aanbod en de soms matige uitstraling van de winkelstraten. Ook is de georganiseerdheid van de winkeliers te beperkt. D66 is van mening dat juist voor de wijkeconomie winkeliers een zeer belangrijke rol spelen. Goed functionerende winkelstraten spelen bovendien een belangrijke rol bij de leefbaarheid van onze wijken.

D66 wil dat in de komende jaren een duidelijke verbetering in de winkelstraten optreedt. Dit wil D66 vooral bereiken door voor de verschillende winkelstraten samen met de eigenaren en huurders duidelijke en realiseerbare visies te ontwikkelen. Uitgangspunt hierbij is dat de deelgemeente alleen investeert als ook de eigenaren voldoende betrokkenheid tonen.

8.3 Bevorder een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor ondernemers

Naast de hoofdwinkelstraten heeft onze deelgemeente nog een groot aantal secundaire winkelstraten. Hoewel de ontwikkeling van deze straten tot echte winkelstraten niet meer mogelijk is, vervullen zij wel een belangrijke positie in de wijk, vaak op het gebied van de dagelijkse boodschappen, gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening. Bewoners waarderen dit enorm en het geeft vaak een belangrijke impuls aan hun veiligheidsgevoel. De panden in deze straten bieden vaak uitstekende mogelijkheden voor het uitoefenen van vrije beroepen, voor kinderopvang, kleinschalige bedrijfsactiviteiten en startende ondernemers. D66 wil ondernemers stimuleren en verleiden om bij hun bedrijfsactiviteiten uitdrukkelijk rekening te houden met het straatbeeld (etalage) van hun pand. Ook deze straten moeten aantrekkelijk blijven.

8.4 Stimuleer de vorming van ondernemersverenigingen

Ondernemers zijn onderdeel van een wijk waarin ze ondernemen. Verenigd in een ondernemersvereniging zijn zij het best in staat mee te denken over en mee te werken aan hun omgeving. Ondernemersverenigingen kunnen bijvoorbeeld onveiligheid signaleren en via het organiseren van evenementen bijdragen aan een prettig winkelklimaat. D66 wil daarom dat de deelgemeente de vorming van ondernemersverenigingen bevordert en winkeliers aanzet tot het verder ontwikkelen van hun verantwoordelijke rol in hun omgeving. Ook hier geldt dat de deelgemeente serieus rekening moet houden met de initiatieven en voorkeuren van de ondernemers, opdat zij duidelijk zien dat zij gehoord worden door een betrokken deelgemeente.

8.5 **Bevorder de aantrekkelijkheid van bedrijventerrein Schiebroek**

Onze deelgemeente heeft maar één grootschalig bedrijventerrein en dat is het bedrijventerrein Schiebroek. Het terrein lijdt al jaren een kwijnend bestaan en het verblijfsklimaat is matig. Belangrijkste reden hiervoor is de slechte ontsluiting van het terrein voor vrachtwagens. Bij werkzaamheden aan de rijks- en provinciale wegen aan de randen van onze deelgemeente constateert D66 dat het aantal uitvalswegen beperkt is. Een extra uitvalsweg bij het industrieterrein Schiebroek voorziet in een oplossing voor dit probleem en verbetert de bereikbaarheid van het industrieterrein Schiebroek.

Al jarenlang worden allerlei studies naar de ontsluiting van het bedrijventerrein gedaan zonder dat concrete maatregelen worden genomen. Het lijkt er dan ook op dat een betere ontsluiting niet mogelijk is tegen acceptabele voorwaarden. Thematisering van het bedrijventerrein zou in dat geval een goed alternatief kunnen vormen. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan aansluiting bij toekomstige ontwikkelingen op het tegenovergelegen te ontwikkelen terrein. Belangrijk voor D66 is dat de ondernemers op het bedrijventerrein een belangrijke stem hebben in de ontwikkelingen en gehoord worden.

8.6 **Steun startende ondernemers en het Midden en Kleinbedrijf (MKB)**

Innovatie is een belangrijke motor van de economie. Gebleken is dat startende ondernemers en het MKB een belangrijke rol vervullen bij innovatie en daarom belangrijk zijn voor onze deelgemeente. Startende ondernemers hebben vaak behoefte aan kleinschalige en betaalbare bedrijfshuisvesting. Hierin zal de markt moeten voorzien en is de rol van de deelgemeente beperkt. Wel kan de deelgemeente helpen met duidelijke snelle vergunningsprocedures en het in kaart brengen van het aanbod. De regeldruk moet wat D66 betreft substantieel verminderen.

8.7 **Waardeer bestaande ondernemers**

Vaak richt beleid zich op nieuwe ondernemers en is onvoldoende aandacht voor reeds gevestigde ondernemers. D66 richt zich ook expliciet op de belangen van de bestaande ondernemers. Zij hebben immers al een belangrijke bijdrage aan onze deelgemeente geleverd en hebben bewezen wat ze kunnen.

Sociaal-liberale richtingwijzers

D66 benadert de mens en maatschappij op een positieve manier. Wij vertrouwen erop dat mensen veel van de problemen die ze tegenkomen zelf kunnen oplossen. Maar reiken de helpende hand als dat eens niet lukt. Wij hebben en tonen respect voor onze medemens en uit zorg voor komende generaties stáán we voor duurzaamheid. We zijn niet bang om verder te kijken dan onze eigen gemeente. Ook zijn we bereid om lastige keuzes te maken. En dat is hard nodig. Het zijn in veel opzichten zware tijden. Dan is voor velen de verleiding groot om hun heil te zoeken in oude patronen van schijnveiligheden en in schijnoplossingen.

In dit verkiezingsprogramma tonen onze standpunten welke problemen, uitdagingen en oplossingen wij in uw directe omgeving zien. De wereld staat de komende vier jaar niet stil. Ook ná de verkiezingen zullen er ongetwijfeld onderwerpen op de raadsagenda komen die we nu nog niet kunnen voorzien. Om u te laten beoordelen hoe onze D66 fractie hierop zal reageren willen we kort uitleggen hoe wij naar de mens en de maatschappij kijken.

Wij hanteren een vijftal richtingwijzers waarin elke D66-er zich herkent en waarmee de manier waarop we in het leven en de politiek staan beknopt is samengevat. Elk van de richtingwijzers afzonderlijk is zeker niet uniek voor het D66 gedachtegoed, maar het is de combinatie van juist déze vijf denkrichtingen die de mens en maatschappijvisie van D66 definiëren. Deze vijf richtingwijzers maken ook dat onze standpuntbepaling voor u als inwoner voorspelbaar is: onze standpunten komen voort uit één of meerdere van onze richtingwijzers.

Vertrouw op de eigen kracht van mensen

Wij vertrouwen op de eigen kracht en ontwikkeling van mensen. Daarom zien we de toekomst met optimisme tegemoet. Mensen zijn zo creatief dat ze steeds opnieuw zelf oplossingen vinden. Wij willen dat de overheid deze kracht, vindingrijkheid en creativiteit van mensen ondersteunt en ruimte geeft. De sleutel voor verandering ligt bij mensen zelf en wij willen dat de overheid daarbij aansluit. Wat mensen voor zichzelf en anderen kunnen doen is veel belangrijker en effectiever dan wat de overheid kan doen.

Denk en handel internationaal

Samenlevingen zijn op steeds meer verschillende manieren met elkaar verbonden. Wij staan open voor de gehele wereld en sluiten niemand uit. Bij alles wat we doen, vragen we ons steeds af welke effecten dat heeft op anderen in deze wereld. Wij onderkennen dat Europa steeds meer ons binnenland wordt. Internationale samenwerking en economische vooruitgang zijn de sleutels naar een wereld met minder oorlog en conflicten. Daarbij handelen wij steeds pragmatisch, nuchter en op basis van feiten.

Beloon prestatie en deel de welvaart

Mensen zijn niet gelijk, wél gelijkwaardig. Mensen zijn verschillend en wij willen dat de overheid ruimte laat voor die verschillen. Wij streven naar economische zelfstandigheid voor zoveel mogelijk mensen en vinden dat mensen die uitmuntend presteren daarvoor een beloning verdienen. Wij willen een dynamische, open samenleving waarin iedereen de ruimte krijgt om zijn eigen beslissingen te nemen en iedereen zich op zijn eigen manier kan ontwikkelen. Wij vinden het vanzelfsprekend om welvaart met elkaar te delen. We willen dat zoveel mogelijk mensen meedoen in het maatschappelijk en economisch proces, want daar worden we allemaal beter van. Voor mensen die zichzelf niet kunnen redden dragen we een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Streef naar een duurzame en harmonieuze samenleving

Wij willen de wereld om ons heen tegemoet treden met respect en mededogen. Dat geldt voor de mensen om ons heen en voor onze omgeving. De aarde is niet van ons en dus geen gebruiksartikel. We willen stoppen met het uitputten en vervuilen van onze leefomgeving. We willen dat in de discussie over natuur en milieu niet het behoud, maar de aantasting van natuur en milieu gerechtvaardigd wordt.

Koester de grondrechten en gedeelde waarden

De fundamentele waarden van onze samenleving zijn vrijheid voor en gelijkwaardigheid van ieder mens, ongeacht opvattingen, geloof, seksuele geaardheid, gerichtheid of herkomst. Lichamelijke integriteit, geweldloze oplossing van belangenconflicten en een respectvol gehanteerde vrijheid van meningsvorming en uiting, inclusief respect voor onze democratische rechtsstaat, zijn voor ons centrale waarden. Die waarden zijn universeel en zonder meer bovengeschikt. Wij beschermen de grondrechten van onszelf en anderen.

Vertrouw op de eigen kracht van mensen

Denk en handel internationaal

Beloon prestatie en deel de welvaart

Streef naar een duurzame en harmonieuze samenleving

Koester de grondrechten en gedeelde waarden